

טיפול זוגי ומשפחתי | תשפ"ה-תשפ"ז

רשימת הקורסים למחזור תשפ"ה – תשפ"ז*

*ייתכנו שינויים

שנה א' תשפ"ה - סמסטר א'

מודלים תיאורטיים בנושאי משפחה ונישואין א'

מטרת הקורס הקניית ידע נרחב על פי מודלים שונים, להבנת הדינמיקה המשפחתית והתערבות בבעיות במשפחה. הקורס יתמקד בהנחות היסוד להבנת המשפחה של מודלים שונים, אבחון דיספונקציות משפחתיות ודרכי התערבות מרכזיות על פי מודלים אלו.

מודלים תיאורטיים בנושאי משפחה ונישואין ב'

הקורס יעסוק ברקע העיוני הבסיסי של הטיפול הזוגי כחלק מהטיפול המערכתי ומטרתו להכיר את המרכיבים הייחודיים של הזוג כמערכת, התיאוריות המרכזיות המסבירות את מערכת היחסים הזוגית, ההתפתחות הזוגית והקונפליקטים הזוגיים. כמו כן ייבחנו באמצעות תיאוריות אלו בעיות שכיחות בתחום הזוגיות הדורשות התערבות טיפולית.

שיטות התערבות בטיפול משפחתי - מיומנויות בסיסיות

מטרת הקורס הקניית מיומנויות בסיסיות להתערבות מערכתית, תוך דגש על שימוש בטכניקות התערבות משפחתית בשלבים שונים של הטיפול. במסגרת הלימודים יידונו נושאים מרכזיים כגון יצירת קשר ראשוני ועריכת חוזה ראשוני, מיומנויות לאיסוף מידע לצורך אבחנה, חוזה טיפולי ותוכנית טיפול.

מדיניות חברתית ומוסד המשפחה*

הקורס יתמקד בערכים ועקרונות פעולה המתורגמים להסדרי חקיקה ולתוכניות חברתיות שמטרתן לצמצם משברים ומצוקות ברמה האישית, המשפחתית והחברתית. בקורס יוצגו מודלים של מדיניות רווחה המוכרים בעולם וכן יושם דגש על מאפייניה ומגמותיה של מדינת הרווחה בישראל ובאופן פעולתה ומחויבותה להבטחת שירותים הולמים למשפחה.

*קורס זה יילמד במשותף עם הסטודנטים בשנים ב' + ג'.

מעגל חיי משפחה

הבנת המשפחה כמערכת דינמית משתנה המושפעת מהאישיות ומחוויות העבר של כל אחד מבני המשפחה, מהסביבה ומההקשר התרבותי. נתוודע למחזור חיי המשפחה ולמשימות ההתפתחותיות העומדות בפניה, במטרה לסייע למטפלים המשפחתיים לזהות ולמפות תהליכים דינמיים. ניבחן נקודות מבט התפתחותיות עם נקודות מבט מערכתיות ונדון בלחצים המתנקזים בנקודות המפנה במחזור חיי המשפחה, ביניהם גם אזורים טראומטיים. הקורס משלב למידה תיאורטית עם התנסות חווייתית ומזמין התבוננות פנימית על תהליכים המתרחשים במפגש בין השלב האישי בו נמצאים המטפלים, לבין השלב בו מצויה המשפחה שבטיפול.

שיטות התערבות בטיפול זוגי - מיומנויות בסיסיות

מטרת הקורס להקנות למשתתפים מיומנויות התערבות עם זוגות בהתייחס לגישות הטיפוליות (שנלמדו בסמסטר ראשון). יילמדו ויודגשו ממדים להערכת מידת יעילות השימוש בטכניקות ובמיומנויות התערבות. כל מפגש בסמסטר יבחן התאמה של מיומנויות לשלב של מהלך הטיפול הנדרשות ממטפל הזוגי. הקורס דן במיומנויות בסיסיות של טיפול זוגי. השיעורים יהיו על פי מהלך טיפול מתחילתו והדיון במיומנויות יילמד דרך הדגמת מקרים ודיונים בקבוצות קטנות.

דיני משפחה

כלים להבנת הבסיס המשפטי והחוקי בתחום דיני המשפחה והכרת המערכות המשפחתיות השונות, החיוניות לעבודתם השוטפת של העובדים הסוציאליים והמטפלים בתחום זה. יושם דגש על השלכות המצב המשפטי, על דרך פעולתו של המטפל המשפחתי והעובד הסוציאלי המטפלים במשפחה ועל הכרת המבנה המשפטי המיוחד בישראל בתחומי המשפחה (בית הדין הרבני ובית המשפט). סוגיות לדוגמה: נישואין וגירושין, הזכות למזונות, משמורת ילדים, אחריות משפחתית, אחריות קרובים ואפוטרופסות, ידועים בציבור ועוד.

שנה ב' תשפ"ו - סמסטר א'

מיניות – תיאוריה ויישום

מטרת הקורס ללמוד ולהבין משמעות השלכות של מיניות והתנהגות מינית על היחסים הבינאישיים והאינטימיים בקרב יחידים וזוגות. הקורס יקנה ידע אודות מיניות, תפקוד מיני, בעיות בתפקוד המיני, אבחון בעיות ודרכי התערבות.

מיומנויות וטכניקות בהתערבות טיפולית זוגית ומשפחתית – גישור

הבנת תהליך הגישור כתפישת עולם וכגישה אלטרנטיבית ליישוב סכסוכים באמצעות הידברות ותהליך משא ומתן משתף. תכנים עיקריים שיוצגו במהלך הלימודים: גישור – תפיסת עולם, הגדרות, סוגיות מרכזיות בהבנת התפתחות הקונפליקט, סגנונות התמודדות עם קונפליקט, מודלים בתהליך גישור, תפקיד המגשר, הגישור בצל החוק, דילמות ואתיקה מקצועית.

הדרכה קבוצתית בקבוצות קטנות

הדרכה קבוצתית בה כל משתתף מציג טיפולים ומעלה סוגיות משדה העבודה. הקורס כולל אפשרות להדרכה חיה.

שנה ב' תשפ"ו - סמסטר ב'

מיומנויות וטכניקות בהתערבות טיפולית בנוכחות ילדים - חוסן משפחתי

הקורס יעסוק בהמשגת ה"חוסן המשפחתי", ברמה תיאורטית, פרקטית ובגורמים משפיעים ותורמים למרכיבי ממד חוסן זה בהתייחס למשפחות החשופות לאירועי לחץ. תינתן התייחסות לתיאוריות משפחתיות, למערכות יחסים בתוך המשפחה וכן לזיקה לגורמי תמיכה קהילתיים וחברתיים בתרבויות מגוונות, בהקשר לחוסן המשפחתי.

מטרת הקורס: הקניית ידע שיעסוק באסטרטגיות להגברת החוסן המשפחתי, הכוללת פרוטוקולי טיפול בסיסיים ואתיקה וכן היבטי מניעה ברמת המשפחה. העקרונות יתבססו על ידע מבוסס טראומה Trauma Informed Practice, במסגרת ההתערבות בקרב המשפחה, כולל הערכה של רמת החשיפה, המצוקה ומתן המלצות טיפול מבוססות טראומה להורים ולילדים.

שיטות התערבות בטיפול זוגי - מיומנויות מתקדמות

הקורס עוסק ברקע העיוני המתקדם של הטיפול הזוגי כחלק מהטיפול המערכת. מטרת הקורס להעמיק בהבנת המרכיבים הייחודיים של הזוג כמערכת ובתיאוריות המרכזיות המסבירות את מערכת היחסים הזוגית, ההתפתחות הזוגית והקונפליקטים הזוגיים. כמו כן יתמקד הקורס בבעיות שכיחות בתחום הזוגיות הדורשות התערבות טיפולית מורכבת.

הדרכה קבוצתית בקבוצות קטנות

הדרכה קבוצתית בה כל משתתף מציג טיפולים ומעלה סוגיות משדה העבודה. הקורס כולל אפשרות להדרכה חיה.

[שנה ג' תשפ"ז - סמסטר א'](#)

שיטות התערבות בטיפול משפחתי - מיומנויות מתקדמות

הקניית מיומנויות בטיפול משפחתי בהתאם לגישות מרכזיות. הקורס יפגיש את המשתתפים עם הבנות ועמדות שהתפתחו בגישות פוסט סטרוקטורליות ויאפשר היכרות קרובה עם פרקטיקות טיפול שהתפתחו לאור התיאוריות והאתיקה של גישות אלו. תשולב למידה של רעיונות והתנסות חווייתית של מיומנויות מתוך העולם העשיר של הטיפול המשפחתי וכן יתאפשר למשתתפים להרחיב את נקודת המבט המערכתית ולהכיר מיומנויות שימושיות לעבודה עם משפחות.

מיומנויות וטכניקות בהתערבות טיפולית - טיפול קצר מועד

בקורס זה נעסוק בגישות קצרות מועד להתמודדות עם מצוקות של זוגות ומשפחות. נלמד מתי מתאים טיפול קצר מועד, הקורס יתמקד בין השאר בגישה אסטרטגית ממוקדת פתרונות ומוטיבציונית.

הדרכה קבוצתית בקבוצות קטנות

הדרכה קבוצתית בה כל משתתף מציג טיפולים ומעלה סוגיות משדה העבודה. הקורס כולל אפשרות להדרכה חיה.

[סדנה בין הסמסטרים](#)

סוגיות אתיות בטיפול משפחתי

הסדנה תעסוק במודלים שונים להתמודדות שיטתית, הגדרות אתיקה ואתיקה מקצועית, הקשר בין אתיקה מקצועית והחוק וכן בסוגיות אתיות בטיפול כגון: סודיות מול חובת דיווח, ריבוי נאמנויות, כוח ושליטה בטיפול, דילמות אתיות במפגשים בין תרבותיים וכיוב'.

קשיי תפקוד במשפחה

הבנת הדינמיקה בין קשיי תפקוד של הפרט לבין התפקוד של המערכת המשפחתית, תוך התמקדות בדרכי התערבות ובהנגשת הסיוע בתחום הטיפול הזוגי והמשפחתי, במצבי דיספונקציה של המערכת המשפחתית והשפעתם על הפרטים במשפחה ועל התמודדות המשפחה כמערכת. יידונו בעיות ספציפיות כגון: התמכרות, פגיעות מיניות, הפרעות אכילה ועוד.

מיומנויות וטכניקות בהתערבות טיפולית זוגית ומשפחתית - התערבות עם משפחות במצבי לחץ

הקורס יציג את מודל הפוקוס, ויתבסס על הרקע התיאורטי בקורס "חוסן משפחתי", בהתייחס להיבטים פרקטיים הקשורים ליישום העקרונות התיאורטיים. מטרת הקורס הן להעביר ידע, להנגיש ולתרגל את עקרונות המודל ברמה היישומית והפרקטית, תוך אינטגרציה עם ההיבטים התיאורטיים וזאת, כדי שהמשתלמים יוכלו להפנים וליישם את עקרונות הטיפול לפי המודל.

אופן הלמידה: יוצג מודל ההתערבות עם הכלים ומיומנויות הטיפול. ישולבו תרגול חוויתי והדגמות מטיפולים שנעשו באמצעות מודל הפוקוס. ייערך שימוש בסימולציות וצפייה בסרטי וידיאו. בנוסף, המשתלמים יביאו דוגמאות מהתנסות שלהם בשימוש בעקרונות המודל במהלך הקורס ויקבלו הדרכה בקבוצה ההרצאות.

הדרכה קבוצתית בקבוצות קטנות

הדרכה קבוצתית בה כל משתתף מציג טיפולים ומעלה סוגיות משדה העבודה. הקורס כולל אפשרות להדרכה חיה.